

AGENDAPUNT 4c. Memo stand van zaken OPZuid 2021-2027

Aan	Van	Datum
Comité van Toezicht OPZuid 2021-2027	Stimulus Programmamanagement	27 juli 2026

Onderwerp

Stand van zaken OPZuid 2021-2027

Geacht Comité van Toezicht,

In dit memo informeren wij u over de huidige stand van zaken van het Programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland (OPZuid 2021-2027).

Het Programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland is in een vergevorderd stadium van uitvoering. Tot op heden hebben er acht openstellingsrondes plaatsgevonden. De meest recente openstelling, waarin voor het eerst is ingezet op defensie en dual-use innovaties, sloot op 12 juni 2026.

Deze notitie omvat een terugblik op de openstellingen in het najaar van 2025 en het voorjaar van 2026 en een totaaloverzicht van de huidige stand van zaken als het gaat om budgetten en indicatoren. Ook wordt gereflecteerd op de impact van audits op de uitvoering van het programma.

OPZuid-programma 2021-2027

De openstellingen binnen het programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland (OPZuid 2021-2027) richten zich, sinds het begin van de programmaperiode, op de doelstellingen “Een Slimmer Europa” en “Een Groener Europa”, die door de Europese Commissie zijn gedefinieerd. Binnen deze bredere programmadoelstellingen zet Zuid-Nederland in op zogenaamde specifieke doelstellingen. In de openstelling van het voorjaar van 2026 is daarbij voor het eerst ingezet op een nieuwe specifieke doelstelling voor defensie en dual-use innovaties.

- Een Slimmer Europa:
 1. *Specifieke doelstelling 1.1: Innovatiebevordering*
 2. *Specifieke doelstelling 1.7: Defensie- en dual-use innovatie*
- Een Groener Europa:
 3. *Specifieke doelstelling 2.2: Innovatie van het opwekken van hernieuwbare energie*
 4. *Specifieke doelstelling 2.3: Het ontwikkelen van slimme energiesystemen*

Zuid-Nederland zet daarmee in op slimme en groene innovaties. Dat gebeurt hoofdzakelijk binnen specifieke doelstellingen 1.1, 2.2 en 2.3. Binnen deze specifieke doelstellingen vormt de Regionale

Innovatie Strategie (RIS) Zuid-Nederland 2021-2027 het uitgangspunt. Projecten dragen bij aan één of meerdere van de transities die in de RIS zijn omschreven:

- Energietransitie;
- Klimaattransitie;
- Grondstoffentransitie;
- Landbouw- en voedingstransitie;
- Gezondheidstransitie.

De inzet op slimme en groene innovaties die ten goede komen aan de hierboven genoemde vijf maatschappelijke transities wordt ingegeven door, enerzijds, de urgentie van deze transities in Zuid-Nederland en, anderzijds, de (unieke) kennis en kunde waarover Zuid-Nederland beschikt om (inter)nationale marktkansen binnen deze transities te verzilveren.

Voor specifieke doelstelling 1.7 vormt niet de RIS maar de Europese SAFE-verordening het inhoudelijk kader. Daarnaast is er aansluiting met de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie (DSII) gezocht, hoewel dit geen formeel kader voor het programma is. Door de inzet defensie en dual-use innovaties wordt aangesloten op, enerzijds, het toenemende belang van deze thema's zowel nationaal alsook Europees, ook met oog op de volgende meerjarenbegroting van de Europese Unie die vanaf 2028 in werking treedt. Anderzijds wordt ingezet op de kennis en kunde waarover Zuid-Nederlandse partijen reeds beschikken, bijvoorbeeld als het gaat om digitale technologieën, sensoren en maritiem.

Binnen alle prioriteiten en specifieke doelstellingen wordt gezocht naar projecten die maatschappelijke impact, een innovatieve insteek en met uitzicht op (inter)nationale schaalbaarheid hebben. Zowel economische impact en het versterken van de (inter)nationale concurrentie en exportpositie alsook de ontwikkeling van het regionale ecosysteem is van belang. Innovatieve oplossingen kunnen daarbij zowel technologisch als niet-technologisch van aard zijn. Daarbij geldt het mkb als voornaamste doelgroep van het programma, in het bijzonder innovatieve nieuwkomers (start- en scale-ups).

Uitkomst Openstelling Najaar 2025

De zevende openstelling van het Programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland opende op 15 september 2025 09.00 en sloot op 24 oktober 2025 17.00 uur. Deze openstelling richtte zich op ieder van de drie specifieke doelstelling onder "Een Slimmer Europa" en een "Groener Europa". Voor projecten die gericht zijn op innovatiebevordering onder "Een Slimmer Europa" was in totaal € 15 miljoen beschikbaar. Voor projecten op duurzame energieopwekking en slimme energiesystemen onder "Een Groener Europa" was in totaal € 7,5 miljoen beschikbaar.

Aantal aanvragen

In totaal zijn er voor de zevende openstelling 71 aanvragen ingediend waarvan 17 aanvragen onder "Een Groener Europa" en 54 onder "Een Slimmer Europa".

Volledigheidstoets

De 71 aanvragen zijn door Stimulus Programmamangement direct na indiening beoordeeld op volledigheid. Uiteindelijk zijn in totaal 70 aanvragen volledig verklaard, waarvan 17 aanvragen onder

“Een Groener Europa” en 53 onder “Een Slimmer Europa. De aanvraag die niet volledig was, werd buiten behandeling gesteld.

Beleidsbeoordeling

Voor ieder van de 70 volledige projectaanvragen is in de dagen direct na sluiting van de openstelling een beleidsbeoordeling uitgevoerd. Centraal in deze beoordeling staat bijvoorbeeld of sprake is van een samenwerking tussen ten minste twee samenwerkingspartners en of er geen sprake is van een weigeringsgrond zoals gepubliceerd in de Subsidieregeling. Hieruit zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen. Uiteindelijk zijn er dan ook 70 projectaanvragen aan de Adviescommissie OPZuid 2021-2027 voorgelegd.

Deze aanvragen stonden gelijk aan een gevraagde EFRO en Rijksbijdrage van € 62.910.369,34, waarvan € 19.969.013,82 onder “Een Groener Europa” en € 42.941.355,52 onder “Een Slimmer Europa”. Het totale aangevraagde bedrag aan provinciale cofinanciering onder deze aanvragen was € 19.489.610,96 waarvan € 5.117.261,80 onder “Een Groener Europa” en € 14.372.349,16 onder “Een Slimmer Europa”.

Beleids- doelstelling	Transitie	#	EFRO & Rijk	Provinciaal
Een Slimmer Europa	Landbouw & Voeding	6	€ 6.283.604,75	€ 1.613.678,66
	Klimaat	6	€ 4.120.311,00	€ 1.567.901,52
	Gezondheid	22	€ 15.263.453,36	€ 4.312.981,59
	Grondstoffen	19	€ 17.273.986,41	€ 6.877.787,39
Een Groener Europa	Energie	17	€ 19.969.013,82	€ 5.117.261,80
		70	€ 62.910.369,34	€ 19.489.610,96

Tabel 1: Overzicht aanvragen openstelling najaar 2025

Adviescommissie

De 70 volledige indienen hebben zich na beoordeling door de Adviescommissie uiteindelijk vertaald in totaal 24 te verlenen aanvragen, waarvan 3 aanvragen onder “Een Groener Europa” en 21 onder “Een Slimmer Europa. Deze aanvragen staan gelijk aan een EFRO en Rijksbijdrage van € 19.292.778,20 waarvan € 4.292.778,20 onder “Een Groener Europa” en € 15.000.000,- onder “Een Slimmer Europa”.

Het totale verleende bedrag aan provinciale cofinanciering onder deze aanvragen is € 7.951.987,69 waarvan € 988.109,93 onder “Een Groener Europa” en € 6.963.877,76 onder “Een Slimmer Europa”¹.

Hiermee was het aantal aanvragen hoger dan werd verwacht. Het slagingspercentage onder ‘een Groener Europa’ viel echter tegen. Er werden 14 van de 17 aanvragen afgewezen. Hiervan zaten 13 van de 17 projecten tussen de 60 en 70 punten. Dit is uitgebreid besproken met de Adviescommissie. Belangrijkste conclusie was dat de projecten gewoon allemaal net niet goed genoeg waren. Veel van de 13 projecten zouden herindienbaar zijn geweest volgens de leden van de Adviescommissie.

¹ Op 27 juli zijn er nog drie projecten die moeten worden verleend, maar de projecten zijn zover in de beoordeling dat de bedragen zo goed als zeker zijn.

De subsidiedruk onder ‘een Slimmer Europa’ was hoog te noemen. 34 van de 53 aanvragen scoorde 70 punten of meer. 16 projecten scoorden tussen de 60 en 69 punten.

Gezien het hoge aantal aanvragen, lijkt het erop dat de markt gewend is aan de openstellingen. De Adviescommissie was erg tevreden over de kwaliteit van de projecten. De meeste projecten hebben hun startgesprek gehad en zullen de eerste voortgangsrapportage indienen op 1 december.

Uitkomst Openstelling Voorjaar 2026

De achtste openstelling van het Programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland opende op 1 april 2026 09.00 en sloot op 12 juni 2026 17.00 uur. Deze richtte zich op defensie en dual-use innovaties als nieuwe specifieke doelstelling onder “Een Slimmer Europa”. Het subsidieplafond was € 12,5 miljoen. Voor deze openstelling was een programmawijziging benodigd. Tevens is in dit plafond de vrijgevallen middelen tot en met februari 2026 gepubliceerd.

Aantal aanvragen

In totaal zijn er voor de achtste openstelling 32 aanvragen ingediend. Eén van de aanvragen werd als niet volledig aangemerkt en werd derhalve buiten behandeling gesteld. Voor ieder van de 31 volledige projectaanvragen is in de dagen direct na sluiting van de openstelling een beleidsbeoordeling uitgevoerd. Centraal in deze beoordeling staat bijvoorbeeld of sprake is van een samenwerking tussen ten minste twee samenwerkingspartners en of er geen sprake is van een weigeringsgrond zoals gepubliceerd in de Subsidieregeling. Hieruit zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Uiteindelijk zijn er dan ook 31 projectaanvragen voor de Adviescommissie OPZuid 2021-2027 voorbereid. Deze aanvragen zullen op 1, 3 en 9 september 2026 worden behandeld door de Adviescommissie OPZuid 2021-2027.

Uitkomst Openstellingen 1 tot en met 7 – peildatum 23 juli 2026

In onderstaande tabel is te zien wat de totalen zijn na zeven openstellingen, met als peildatum 23 juli 2026. Projecten die voldoende punten scoren in de beoordeling door de Adviescommissie en binnen het subsidieplafond vallen, zullen naar verwachting, later dit najaar worden verleend. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen doelstelling ‘een Slimmer Europa’ (1.1), ‘een Groener Europa’ (2.2 en 2.3) en “een Slimmer Europa – Defensie & Dual-use” (1.7).

Tabel 3: Overzicht verleende projecten d.d. 23 juli 2026

	R S O	Budget		Geselecteerd				Gedeclareerd door begunstigen		#
		TSK	EFRO	TSK	%	EFRO	%	TSK	%	
Zuid	1.1	210.669.897	73.734.464	230.788.064	110	65.746.523	89	110.323.528	52	104
Zuid	1.7	31.254.453	10.939.107	0	0	0	0	0	0	0
Zuid	2.2	45.143.551	15.800.243	34.047.455	75	9.281.947	59	12.143.234	27	12
Zuid	2.3	13.888.898	4.861.136	39.374.309	283	10.621.187	218	21.324.490	154	18
Totaal		300.957.000	105.334.950	304.209.828	101	85.649.658	81	143.791.252	48	134

Kijkend naar de tabel vallen de volgende zaken op:

- De totale subsidiabele kosten van zowel de geselecteerde alsook de verleende projecten zijn groter dan de EFRO-bedragen en percentages. Dit betekent dat het gemiddelde interventiepercentage in de 1^e tot en met de 7^e openstelling iets lager is dan vooraf ingeschat. Dit blijkt ook uit het feit dat de totale subsidiabele kosten van verleende projecten hoger is dan het budget dat vooraf bepaald is (101%) terwijl de uitputting van het EFRO nog niet volledig is (85%).
- De uitputting van projecten in specifieke doelstelling 2.3 zeer hoog is, zowel qua het budget dat is opgenomen in geselecteerde projecten alsook daadwerkelijk door begunstigen gedeclareerde kosten. Dit komt omdat het budget voor deze specifieke doelstelling naar beneden is bijgesteld en middelen zijn overgeheveld naar (de nieuwe) specifieke doelstelling 1.7. Naar verwachting zal de vrijval van projecten in specifieke doelstelling 2.3 aanzienlijk zijn. Een aantal projecten heeft aangegeven of te stoppen of aanzienlijk lager vast te stellen. Tegelijkertijd is de uitputting van specifieke doelstelling 2.2 relatief laag, in ieder geval ten opzichte van specifieke doelstelling 1.1, waardoor naar verwachting geen over-uitputting binnen de prioriteit zal zijn.
- Op dit moment is nog niet duidelijk hoe het subsidieplafond van € 12,5 miljoen van de 8^e openstelling zal worden uitgeput. Deze uitputting is samen met de verwachte vrijval binnen prioriteit 2 belangrijk om te bepalen of het programma voldoet aan de vereisten rondom thematische concentratie van middelen. Daarvoor moeten ten minste 30% van de middelen worden gecommitteerd binnen prioriteit 2. Terwijl de committering binnen de specifieke doelstelling ook (deels) mag worden meegerekend.

Update N+3

Conform de EFRO-verordening worden eisen gesteld aan het EFRO-programma als het gaat om de besteding van EFRO-middelen die middels een betaalverzoek bij de Europese Commissie kunnen worden ingediend. Onderstaand schema laat zien welke EFRO-middelen in 2026 moeten zijn gedeclareerd om aan de zogenaamde N+3 verplichting te kunnen voldoen.

Year	Total main allocation	Years in Financing Plan	Cumulative amount of main allocation	Cumulative amount of the pre-financing	EU contribution in payment application to meet N+3 target
2021				€ 545.108,36	-
2022	€ 18.622.420,00			€ 1.635.325,08	-
2023	€ 18.922.145,00			€ 2.725.541,80	
2024	€ 19.227.963,00	Up to 2021	-	€ 3.270.650,16	-
2025	€ 19.539.897,00	Up to 2022	€ 18.622.420,00	€ 3.815.758,52	€ 14.806.661,48
2026	€ 16.192.354,00	Up to 2023	€ 37.544.565,00	€ 4.360.866,88	€ 33.183.698,12
2027	€ 16.516.893,00	Up to 2024	€ 56.772.528,00	€ 4.360.866,88	€ 52.411.661,12
2028		Up to 2025	€ 76.312.425,00	€ 4.360.866,88	€ 71.951.558,12
2029		Up to 2026	€ 92.504.779,00	€ 4.360.866,88	€ 88.143.912,12
2030					

Tabel 3: N+3 verplichting voor OPZuid-programma

In 2026 moet het Programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland tenminste € 33,2 miljoen aan EFRO-middelen indienen om te voldoen aan de N+3 verplichting. In de praktijk betekent dit dat in totaal € 94,8 miljoen aan totale subsidiabele kosten moeten worden ingediend door begunstigen en, vervolgens, goedgekeurd door Stimulus Programmanagement.

Uit een per 7 juli 2026 gemaakte analyse, blijkt dat voor een bedrag van € 112,1 miljoen aan kosten is goedgekeurd en dat er een resterend bedrag van € 22,8 miljoen aan te beoordelen kosten in behandeling is. Dat maakt dat we per 7 juli 2026 op een kostenvolume van € 134,9 miljoen zitten. Op dit moment is een betaalaanvraag voorbereid die op 7 september kan worden ingediend en hiermee meegaat voor het boekjaar 2026-2027, zoals afgesproken met de Audit Dienst Rijk. Het geplande kostenvolume voor deze betaalaanvraag bedraagt € 35 miljoen. Met het indienen van deze betaalaanvraag komt de totaal gevraagde EFRO bijdrage uit op een bedrag van € 35,4 miljoen. Dit is voldoende voor het behalen van de N+3 verplichting voor 31 december 2026.

In onderstaande tabel van de N+3 verplichting voor OPZuid 2021-2027 is de begrote betaalaanvraag van € 35 miljoen in te dienen per 7 september 2026 opgenomen. Vanwege afspraken met de Audit Dienst Rijk worden er geen betaalaanvragen ingediend in de eerste helft van elk kalenderjaar, indien dit niet nodig is voor de N+3 verplichting. Vandaar dat we hebben gepland om in september en december een betaalaanvraag in te dienen. Met de geplande betaalaanvraag van december zal een start worden gemaakt om te voldoen aan de N+3 doelstellingen voor het jaar 2027.

Overzicht N+3 verplichting OPZUID 2021-2027 (Cijfers per 7 juli 2026)

Financieel plan		N+3 target					EU bijdrage reeds ingediende betaal-aanvragen	Reeds ingediende TSK via betaal-aanvragen Projecten
Year	Total main allocation	Years in the Financing Plan	Cumulative amount of the main allocation	Cumulative amount of the pre-financing	EU contribution in the payment application (31th December) submitted to meet N+3 target	Benodigde TSK op basis van 34,99% Interventie-percentage, zonder rekening te houden met Technische Bijstand		
2021	-			545.108,36	-			
2022	18.622.420,00			1.635.325,08	-			
2023	18.922.145,00			2.725.541,80	-			
2024	19.227.963,00	up to 2021	-	3.270.650,16	-		6.806.058,42	18.788.291,46
2025	19.539.897,00	up to 2022	18.622.420,00	3.815.758,52	14.806.661,48	42.304.759,17	10.557.749,98	29.144.928,12
2026	16.192.354,00	up to 2023	37.544.565,00	4.360.866,88	33.183.698,12	94.810.593,15	5.848.275,21	16.144.307,14
2027	16.516.893,00	up to 2024	56.772.528,00	4.360.866,88	52.411.661,12	149.747.645,99		
2028		up to 2025	76.312.425,00	4.360.866,88	71.951.558,12	205.575.939,08		
2029		up to 2026	92.504.779,00	4.360.866,88	88.143.912,12	251.839.820,87		
2030								
Total	109.021.672,00						23.212.083,61	64.077.527
Te declareren voor N+3 norm 2026							9.971.614,51	28.490.327,17
Prognose betaalaanvraag 1 augustus 2026							12.250.000,00	35.000.000,00
Stand na declaratie 1 augustus 2026							35.462.083,61	99.077.526,72

Met de betaalaanvraag van augustus 2026 hebben we in totaal 35,4 miljoen aan EU bijdrage gedeclareerd bij de Europese Commissie. De N+3 verplichting voor 31 december 2026 bedraagt € 33,2 miljoen.

Audits

Voor het boekjaar 2024-2025 is het jaarlijkse controleverslag en het jaarverslag ingediend op 27 februari 2026. De Audit Dienst Rijk had twee weken verlenging hiervoor aangevraagd, tot 1 maart. De Europese Commissie heeft hiervoor dan ook goedkeuring gegeven.

Het jaarlijkse controleverslag liet een foutfractie zien van 0,08%. Dit percentage mag uiterlijk 2% zijn. Voor de systeemaudit werd een 2 gescoord, wat betekent dat het systeem functioneert en enkele verbeteringen mogelijk zijn. Hiermee vielen wij daarmee binnen de gestelde marges.

De afgelopen maanden hebben we opvolging gegeven aan de bevindingen die voortkwamen uit het controleverslag voor 2024/2025, zoals bijvoorbeeld betere vastlegging van de MKB status. Ook zijn er verbeteringen doorgevoerd in het IT-systeem om opvolging te geven aan de systeemaudit.

Voor het boekjaar 2025-2026 zijn 8 projecten geselecteerd voor een projectaudit. Daarnaast wordt tevens een systeemaudit uitgevoerd. De systeemaudit wordt uitgevoerd in samenwerking met de andere beheerautoriteiten en de JTF programma's.

Doordat de uitgaven die worden gedeclareerd toenemen naarmate het programma loopt, wordt de administratieve last voor wat betreft de controledruk ook hoger. We merken dat de werkzaamheden voor de Audit Dienst Rijk toenemen en dus dat de doorlooptijden voor de projectaudits ook langer zijn. Op 10 maart is de steekproef bekend geworden. De Audit Dienst Rijk heeft aangegeven in een globale planning dat zij verwachten de projectaudits eind november af te ronden en tevens de systeemaudit. Verwachting is dat Stimulus Programmamanagement dan op 1 februari het jaarverslag inclusief het controleverslag van de ADR, kan indienen bij de Europese Commissie.

Conclusie

Het Programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland is volop in uitvoering. Naar verwachting zullen na beoordeling van aanvragen uit de achtste openstelling de meesten programmamiddelen kunnen worden gecommiteerd. Op basis van de uitkomst van de achtste openstelling zal moeten worden bepaald in hoeverre verwacht wordt dat hiermee alle Europese middelen gecommiteerd en uiteindelijk vastgesteld kunnen worden en, op basis hiervan, of zal worden voldaan aan de eisen rondom thematische concentratie.

Bijlage 1 Voortgang Indicatoren & Mijlpalen

De projecten die gefinancierd worden onder specifieke *doelstelling 1.1 'Innovatiebevordering'* moeten, na aanpassingen in de mid-term evaluatie, bijdragen aan de volgende output- en resultaatindicatoren:

Outputindicator	Mijlpaal (2024)	Streefwaarde in 2029	Beschikt t/m 30 juni 2026
RCO01 Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein-, middelgroot, groot)	551 ondernemingen	1050 ondernemingen	1053 ondernemingen
RCO02 Ondernemingen ondersteund door subsidies	370 ondernemingen	700 ondernemingen	592 ondernemingen
RCO04 Ondernemingen met niet-financiële steun	181 ondernemingen	350 ondernemingen	461 ondernemingen
RCO10 Ondernemingen die samenwerken met onderzoeksorganisaties	135 ondernemingen	250 ondernemingen	240 ondernemingen
RCO96 Interregionale investeringen voor innovatie in EU-projecten	€ 79.765.121	€ 120.000.000	€ 120.859.040,38

Resultaatindicator	Streefwaarde in 2029	Beschikt t/m 30 juni 2026
RCR02 Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies; financieringsinstrumenten)	€ 90.000.000,00	€ 115.174.060,79
RCR03 Kleine en middelgrote ondernemingen (mkb) die product- of procesinnovaties introduceren	350 ondernemingen	336 ondernemingen
RCR05 MKB die intern innoveren	350 ondernemingen	326 ondernemingen

De projecten die gefinancierd worden onder specifieke doelstelling 2.2 '*Innovatie van het opwekken van hernieuwbare energie*' moeten, na aanpassingen in de mid-term evaluatie, bijdragen aan de volgende output- en resultaatindicatoren:

Outputindicator	Mijlpaal (2024)	Streefwaarde in 2029	Beschikt t/m 30 juni 2026
RCO01 Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein-, middelgroot, groot)	41 ondernemingen	115 ondernemingen	71 ondernemingen
RCO02 Ondernemingen ondersteund door subsidies	39 ondernemingen	110 ondernemingen	67 ondernemingen

RCO04 Ondernemingen met niet-financiële steun	2 ondernemingen	5 ondernemingen	4 ondernemingen
RCO22 Bijkomende productiecapaciteit voor hernieuwbare energie (waarvan: elektriciteit; thermisch)	6,7 MW	15 MW	13,88 MW
RCO97 Ondersteunde hernieuwbare-energiegemeenschappen	0 hernieuwbare energiegemeenschappen	6 hernieuwbare energie-gemeenschappen	1 hernieuwbare energiegemeenschap

Resultaatindicator	Streefwaarde in 2029	Beschikt t/m 30 juni 2026
RCR02 Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies; financieringsinstrumenten)	€ 15.800.243	€ 19.035.353,26
RCR03 Kleine en middelgrote ondernemingen (mkb) die product- of procesinnovaties introduceren	35 ondernemingen	33 ondernemingen
RCR32 Extra operationeel vermogen geïnstalleerd voor hernieuwbare energie	5 MW	8,37 MW

De projecten die gefinancierd worden onder specifieke doelstelling 2.3 'Het ontwikkelen van slimme energiesystemen' moeten, na aanpassingen in de mid-term evaluatie, bijdragen aan de volgende output- en resultaatindicatoren:

Outputindicator	Mijlpaal (2024)	Streefwaarde in 2029	Beschikt t/m 30 juni 2025
RCO01 Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein-, middelgroot, groot)	237 ondernemingen	237 ondernemingen	511 ondernemingen
RCO02 Ondernemingen ondersteund door subsidies	92 ondernemingen	92 ondernemingen	146 ondernemingen
RCO04 Ondernemingen met niet-financiële steun	145 ondernemingen	145 ondernemingen	365 ondernemingen
RCO23 Digitale beheerssystemen voor slimme energiesystemen	48 componenten	48 componenten	54 componenten

RCO105 Oplossingen voor elektriciteitsopslag	8.408 MWh	8.408 MWh	8.523,59 MWh
---	---------------------	---------------------	------------------------

Resultaatindicator	Streefwaarde in 2029	Beschikt t/m 30 juni 2026
RCR02 Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies; financieringsinstrumenten)	€ 13.208.965	€ 18.743.742,45
RCR03 Kleine en middelgrote ondernemingen (mkb) die product- of procesinnovaties introduceren	40 ondernemingen	57 ondernemingen
RCR33 Gebruikers die zijn aangesloten op slimme energiesystemen	6.130 ondernemingen	6.196 ondernemingen
RCR34 Uitrol van projecten voor slimme energiesystemen	21 projecten	90 projecten

Bijlage 2 Voortgang Strategische Projecten

Vanaf de 1e tot en met de 7e openstelling zijn vijftien projecten door de Adviescommissie OPZuid 2021-2027 aangemerkt als strategisch project met een totale omvang van € 34 miljoen (subsidiabele kosten). Géén van deze projecten heeft een omvang van meer dan € 10 miljoen (subsidiabele kosten). Eén van de projecten is tussentijds stopgezet terwijl vier projecten inmiddels zijn afgerond. De overige tien projecten zijn momenteel nog in uitvoering en worden naar verwachting in 2026 (4), 2027 (3) en 2028 (3) afgerond. Het laatste strategische project bevindt zich nog in de financieel technische toets.

Thematisch zijn de veertien strategische projecten die zijn of worden uitgevoerd als volgt verdeeld:

Een Slimmer Europa:

- 3 klimaat
- 2 grondstoffen
- 2 gezondheid
- 3 landbouw & voeding

Een Groener Europa:

- 4 energie

Geografisch vinden tien projecten plaats in Noord-Brabant, drie projecten in Zeeland en één project in Limburg. Stimulus Programmamanagement heeft de desk officers van de Europese Commissie per e-mail over alle strategische projecten geïnformeerd.

Wat betreft de communicatieverplichtingen van deze strategische projecten heeft Stimulus Programmamanagement een [webpagina](#) gemaakt waar alle media-uitingen van de strategische EU-projecten te vinden zijn. Zie hieronder de uitingen over de strategische projecten.

Transitie	Projectnaam	Communicatie uitingen
Gezondheid (NB)	Arvina	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: 8 oktober 2025 • DTV Nieuws, Brabant werkt aan innovaties in borstkankerzorg • ED, 14 december 2023: ‘Eindhovens bedrijf werkt aan innovatieve borstreconstructie na herstel kanker
Gezondheid (LIM)	Skinergy	Projectvideo (nog niet beschikbaar) Nieuwsbericht (Stimulus) Event: moet nog ingepland worden • De Limburger, 9 mei 2025: ‘Ons instrument beschermt patiënt tegen schade
Grondstoffen (NB)	Paulownia: De klimaatboom om op te bouwen	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus)

		Event: 18 september 2025 Omroep Brabant, 9 september 2025: 'Zundert wil bomenhoofdstad worden, Treeport is het visitekaartje'
Grondstoffen (Zee)	Duurzaam waterbeheer	Startgesprek moet nog ingepland worden
Klimaat (NB)	Van Vergrijzing naar Vergroening op sociale huurwoningen (ROEF)	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: 12 juni 2025 - Studio040, 27 juni 2025: 'Woensel-West krijgt groene daken: Plantjes, beestjes en opgeslagen regenwater' - Change Inc., 20 december 2024: 'Dit groene dak bespaart energie, verkoelt, slaat water op en versterkt de biodiversiteit' - Solar Magazine, 17 februari 2024: 'ROEF lanceert schuin groen dak met zonnepanelen voor woningcorporaties' - Milieu Magazine, editie 6 2023 (p. 28): 'Slimme energiedaken met groen gezicht' - Trudo, 12 oktober 2023: 'Tiny woont in een woning met groen ROEF®-dak: "Ik vind het prachtig!"
Klimaat (Zee)	Duurzame PFAS, PFOS en GenX afbraak in afvalwater	Projectvideo (nog niet beschikbaar) Nieuwsbericht (Stimulus) Event: moet nog ingepland worden - H2O Waternetwerk, 19 juli 2025: 'Groen licht voor pilotinstallatie veelbelovende PFAS-verwijdering technologie' - PZC, 13 juli 2025: 'Zeeuwse ondernemers ontdekken samen met Drents bedrijf manier om PFAS af te breken'
Klimaat (NB) Luchtkwaliteit	Connect2Construct	Startgesprek moet nog ingepland worden
Landbouw en Voeding (NB)	Freya: natuurlijke stikstof voor het telen van gewassen	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: 25 september 2025 - ED/BD/AD, 21 februari 2024: '"Bliksemwater' Vital Fluid doet wonderen in groentekwekerij' - Milieu Magazine, editie 6 2023 (p. 22): 'Innovatieve kunstmest uit lucht en water'
Landbouw en Voeding (NB)	Zalmboerderij Maashorst	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: 11 september 2025

		• Vismagazine, 6 november 2025: ‘We kweken hier in harmonie met de natuur’ • BD, 25 september 2025: ‘Van varkensstal naar zalmboerderij: kijkje in de keuken van project dat 1 miljoen euro subsidie kreeg’
Landbouw en voeding (Zee)	Plant-Based Seafood	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: 15 januari 2025 • BN de Stem/PZC/AD/HLN, 19 december 2023: ‘Zeeuws project krijgt 1,1 miljoen euro voor het maken van visvervangers, allemaal dankzij een walvishaai’ • Brabant in Business, 19 december 2023: ‘Plantaardige visrevolutie dankzij Europese Investerings in Zeeuws-Brabantse Innovatieketen’ • VMT, 19 december 2023: ‘Producenten werken samen aan verdere innovatie plantaardige visalternatieven door subsidie’ • Levensmiddelenkrant, 19 december 2023: ‘Subsidie voor visalternatieven’ • FD, 18 december 2023: ‘Overheidssubsidie voor start-up in plantaardige visvervangers’ • Change inc., 18 december 2023: ‘Impuls voor visvervangers: Zeeuws-Brabantse bedrijven ontvangen Europese subsidie’
Energie (NB)	Living Lab Iron Fuel Technology (RIFT)	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: 10 oktober 2025 • NRC, 1 september 2025: ‘Van ijzerpoeder tot geluidstrillingen: deze drie bedrijven vonden nieuwe vormen van schone energie’ • Change Inc., 15 mei 2025: ‘Industrie klaar om schoon ijzerpoeder van RIFT te gebruiken als energiebron: voor 3 miljard aan contracten op stapel’
Energie (NB)	Circulaire Multicolour Gevel PV-fabriek	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: moet nog ingepland worden • Milieumagazine nummer 1, februari 2025: ‘Gekleurde zonnepanelen verduurzamen de stad’
Energie (NB)	GENIUS - Grid Efficiency & Network Integration for Universal Sustainability	Projectvideo Nieuwsbericht (Stimulus) Event: 18 november 2024

		• Change Inc., 6 maart 2025: ‘TU Eindhoven laat zien hoe je met slimme superbatterij netcongestie op industrieterreinen en campussen kunt oplossen’ • Milieu Magazine, editie 8 2024 (p. 34): ‘GENIUS-project pakt netcongestieproblematiek aan’ • NU.nl, 19 november 2024: ‘In Eindhoven hebben ze hun eigen stroomprobleem opgelost’ • Eindhovens Dagblad, 19 november 2024: ‘Een miljoen AA-batterijen in één: TU Eindhoven onthult superbatterij’ • Solar Magazine, 19 november 2024: ‘Primeur Universiteit Eindhoven met megabatterij’ • De Volkskrant, 18 november 2024: ‘In Eindhoven hebben ze hun eigen stroomprobleem opgelost’ • Studio040, 18 november 2024: ‘Batterij van containerformaat moet TU/e van stroomproblemen afhelpen’ • Omroep Brabant, 18 november 2024: ‘Universiteit lost stroomproblemen zelf op met een grote batterij’
Energie (NB)	Sociale Energieduurzaamheid: iCV NextGen	• Projectvideo (nog niet beschikbaar) • Nieuwsbericht (Stimulus)

Voortgang per project

Arvina

Doel van het project is de ontwikkeling van Arvina; een synthetisch biomateriaal om vettransplantatie tijdelijk te ondersteunen en tot gezond borstweefsel te groeien. Dit biomateriaal moet dienen als oplossing voor borst reconstructieve chirurgie bij vrouwen. Op dit moment bevindt de innovatie zich in de preklinische fase waarbij de focus ligt op het afronden van de data-analyse van verschillende histologische, immunohistochemische en functionele read-out datasets als ook het analyseren van de resultaten van uitgevoerde dierstudies. Op basis hiervan worden de vervolgstappen bepaald voor klinische testen, wet- en regelgeving en commercialisatie. Het project loopt tot en met oktober 2026.

Skinergy

Doel van het project is het toepasbaar maken van een nieuwe, minimaal-invasieve chirurgische technologie voor zowel de behandeling van lipodeem als cellulitis. Deze technologie moet de veiligheid en effectiviteit van de behandeling vergroten, het herstel verbeteren en de kosten voor patiënten verlagen. Tot op heden is het prototyping lab op de Brightlands Health Campus gerealiseerd, zijn op basis van een eerste batch aanpassingen gedaan aan het design en zijn klinische evaluaties uitgevoerd in de VS en de EU. Het project loopt tot en met februari 2028.

Paulownia

Doel van het project is het (kunnen) vervaardigen van hoogwaardige bouwmaterialen uit lokaal geteelde Paulownia-bomen. Recent zijn koudeproeven uitgevoerd om het gedrag van Paulownia-typen onder overwintering, koudebehandeling en herstart van de groei te bepalen. Ook worden, nu de aanplant en eerste groeifase zijn doorlopen, de verschillende veldproeven voor bemesting, vernatting/verdroging en snoei

voorbereid. Daarnaast zijn op basis van de eerste snoeiproeven en productietesten belangrijke praktische inzichten opgedaan over afstemming van groei- en snoeischema's, de vereisten voor verwerking van de Paulownia vezels en CO₂ opname. Het project loopt tot en met maart 2027.

ROEF

Doel van het project is de ontwikkeling van een betaalbaar pre-fab, betaalbaar daksysteem van zonnepanelen en groene beplanting voor sociale huurwoningen. Het project is op 9 oktober 2025 vastgesteld. De ROEF®-daken zijn klaar voor bredere uitrol in zowel renovatie als nieuwbouw. Door de succesvolle validatie van de daken in Helmond, Best, Valkenswaard en Eindhoven, is het systeem erkend als betrouwbaar, brandveilig, ventilerend en constructief robuust. Deze keuringen waren cruciaal voor het overtuigen van woningcorporaties en aannemers. De ROEF®-daken zijn bovendien gepositioneerd als unieke oplossing voor gemeenten die zoeken naar CO₂-reductie, waterretentie en klimaatadaptatie.

Duurzame PFAS, PFOS en GenX afbraak in afvalwater

Doel van het project is het (door) ontwikkelen van een pilotinstallatie om PFAS af te breken tot individuele chemische elementen en deze installatie op twee locaties te testen. De werking van deze installatie is eerder als proof of principle op laboratoriumschaal aangetoond. Inmiddels zijn de engineering en de bouw van de pilotinstallatie afgerond waarbij alle componenten technisch zijn getest. Hierdoor kan binnenkort worden gestart met de pilottesten. Ook is gestart met de uitvoering van een marktanalyse. Het project loopt tot en met december 2027.

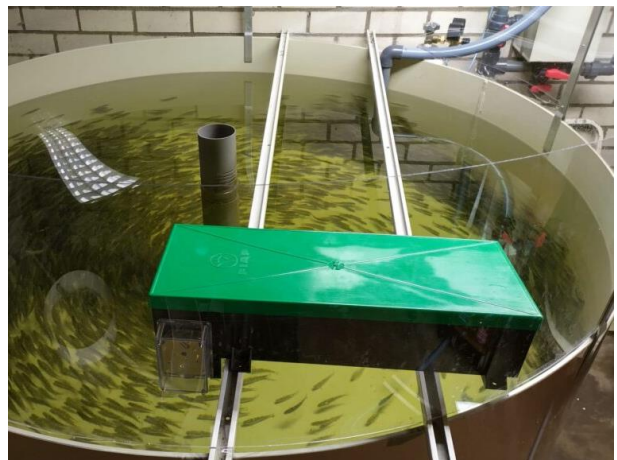
Freya

Het project richt zich op de demonstratie en doorontwikkeling van technologie voor het produceren van CO₂-vrije stikstofmeststof met plasmatechnologie. Hoewel de werking hiervan is in het lab en in de VS in de praktijk bewezen, wilde de Nederlandse markt de werking van de natuurlijke stikstof Freya in hun eigen teeltprocessen gedemonstreerd zien. Het project is in december 2025 afgerond en wordt momenteel vastgesteld. Gedurende het project zijn de Freya-units succesvol geïntegreerd in diverse, zijn de systemen aangepast aan de specifieke eisen van het teeltsysteem en gewas en is gedurende een representatief deel van het groeiseizoen de werking van de systemen gemonitord. Helaas heeft Vital Fluid moeten concluderen dat de businesscase voor de toepassing van stikstofmeststof op basis van plasma niet rendabel is, vanwege onvoldoende marktacceptatie

Zalmboerderij Maashorst

Doel van het project is om eerste Nederlandse land-gebaseerde en volledig op zoet water producerende zalmboerderij te hebben draaien. Het project is in december 2025 succesvol afgerond. Tijdens het project is 3 keer zalm ter beschikking gesteld aan de Universiteit Wageningen voor onderzoek. Daarnaast heeft het project de doelstelling om jaarlijks ten minste 80 ton aan zalm te kweken behaald. In 2025 zijn de eerste zalmen tot een gewicht van 4½ kg gekweekt, waarmee de diverse ontwikkelde en gebouwde installaties in technisch opzicht zijn gevalideerd.

Plant-Based Seafood

Doel van het project is om op industriële schaal een halffabricaat uit lokaal geproduceerde plantaardige eiwitten te vervaardigen en deze te ontwikkelen tot volwaardige visvervangers. Tot op heden zijn verdere stappen gezet in de ontwikkeling van halffabricaten op basis van nieuwe vezels, is de productstabiliteit en smaakbalans van de plantaardige visvervanger substantieel verbeterd en heeft een promotietest met professionele koks plaatsgevonden waardoor waardevolle feedback is opgehaald op het gebied van smaak, culinaire toepassingen en presentatie. Het project loopt tot en met juni 2027.

Living Lab Iron Fuel Technology (RIFT)

Doel van het project is om de werking van Iron Fuel Technology te demonstreren in een operationele omgeving (TRL 8) met als toepassing warmte voor een warmtenet. Dit doel heeft het project, dat in december 2025 is afgerond, behaald. De demonstratie van de technologie voor de decentrale opwek van duurzame warmte en uitwisseling van deze warmte met het warmtenet, heeft voldaan aan de gestelde technische-, economische- en ecologische eisen. Het living lab dat is opgezet tussen het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld, verschillende stakeholders en een lokale kennisinstelling heeft geresulteerd een eerste commerciële uitrol van de technologie bij één van de projectpartners, als eerste stap voor verdere commerciële marktimplementatie.

Circulaire Multicolour Gevel PV-fabriek

Doel van het project is om zeer hoogwaardige kleuren en kleurvariaties (zelfs in de vorm van afbeeldingen) aan te brengen op zonnepanelen, zonder dat dit afbreuk doet aan de kwaliteit van het zonnepaneel. Naast de productontwikkeling worden ontwerp-tools, een hoogwaardige high speed pilot-productielijn en toepassingssystemen in de bouw ontwikkeld. Tot op heden is gewerkt

aan integratie van de ontwerptool met andere tools, is de eerste pilotlijn opgezet en zijn de eerste gekleurde modules ontwikkeld. Op basis van de eerste batch op basis zijn de ontwerp en assemblage procedures geoptimaliseerd. Het project loopt tot en met december 2026. Er wordt waarschijnlijk meer dan een jaar verlenging aangevraagd. Daarmee kan ook een evenement in 2027 worden georganiseerd.

GENIUS - Grid Efficiency & Network Integration for Universal Sustainability

Doel van het project is om producten, concepten en / of systemen die bijdragen aan de warmte- en energietransitie te testen in het gesloten distributiesysteem van de TU/e. Inmiddels zijn de voorbereidingen afgerond en er zijn concrete stappen gezet richting de implementatie en testfase. Zo is verder onderzocht hoe decentrale congestie-uitdagingen kunnen worden opgevangen en worden verschillende deelsystemen en een digital twin ontworpen. Met de digital twin kan de meest optimale inzet van energie 24 vooruit worden bepaald en kunnen de warmtepomp, luchtbehandeling en naregel-systemen op basis hiervan worden aangestuurd. Het project loopt tot en met december 2026.

Sociale Energieduurzaamheid: iCV NextGen

Doel van het project is het ontwikkelen en op grote schaal testen van het iCV NextGen systeem voor de verduurzaming van sociale grondgebonden eengezinswoningen. Het project ligt momenteel on hold door het faillissement van twee projectpartners. Desondanks heeft Heatlap in 2025 de helft van de geproduceerde iCV's afgemaakt en zijn in Tilburg, Brielle en bij projectpartner BXS installaties geplaatst terwijl ook bij The Green Village in Delft een installatie is geïnstalleerd.

Groene waterstofketen zwaar materieel Kanaalzone Zeeuws-Vlaanderen

Doel van het project was om een groene waterstofketen realiseren in Terneuzen. Het project is echter vroegtijdig beëindigd omdat de investeringskosten fors zijn gestegen, door de aanhoudende netcongestie het niet mogelijk is om met de bouw te starten en de ontwikkelingen binnen de scheepvaart alsook in de infratechniek en het transport achterblijven.

Connect2Construct

Doel van het project is het ontwikkelen van slimme, modulaire laadinfrastructuren voor de elektrificatie van bouwplaatsen. De ontwikkeling van deze infrastructuur is essentieel omdat netcongestie de inzet van elektrisch materieel tot nu toe heeft belemmert. Met de combinatie van retrofitbare hardware intelligente software wordt emissievrij bouwen mogelijk gemaakt op locaties met beperkte netcapaciteit. Het project is in mei 2026 beschikbaar en loopt tot en met december 2028.

Duurzaam Waterbeheer Westerschouwen

Doel van het project is om een duurzaam ozon- en UV-proces te ontwikkelen waarmee gezuiverd afvalwater van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westerschouwen kan worden gezuiverd en hergebruikt als irrigatiewater voor de landbouw. Dit voorkomt lozing op de Oosterschelde, bevordert circulair watergebruik en draagt bij aan klimaatadaptatie, in lijn met Europese en nationale beleidskaders. Het project is in januari 2026 gestart en loopt tot en met december 2028.